

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-2

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Mikulčice-Valy. Věderko nalezené v jednom z říčních ramen (viz obr. 5. na str. 28)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2012

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Nowy Sącz: Polskie Towarzystwo Historyczne i prezydent miasta Nowego Sącza.

- Janocha, H. 1998:** Gród i zamek w Starym Drawsku (Drahimiu) gmina Czaplinek – walory obronne i uzbrojenie załogi w oparciu o wyniki badań archeologicznych. *Koszalińskie zeszyty muzealne* 22, 69–132.
- Marek, L. 2004:** Przyczynek do poznania broni białej wrocławskiej piechoty z XIV–XVI wieku. In: J. Piekalski, K. Wachowski (eds.): *Wrocław na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych. Materialne przejawy życia codziennego*, 41–56. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski.
- Marek, L. 2006:** Średniowieczne i nowożytne kordy ze Śląska. *Acta Militaria Mediaevalia* II, 189–206.
- Marek, L. 2008:** *Broń biała na Śląsku. XIV–XVI wiek*. Wrocław: Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Michna, P. 1997:** Tesák z Janoslavice na Šumpersku. Příspěvek k poznání jednoho druhu archeologických nálezů. In: R. Nekuda, J. Unger (eds.): *Z pravěku do středověku. Sborník k 70. narozeninám Vladimíra Nekudy*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, Moravské zemské muzeum, 259–266.
- Nekuda, R. 2007:** Chladné a palné zbraně ze Mstěnic jako doklad agresivity středověku. *Živá archeologie* 8, 55–60.
- Nekuda, R., Ustohal, V. 2003:** Militária ze Mstěnic. In: V. Hašek, R. Nekuda, J. Unger (eds.): *Ve službách archeologie IV. Sborník k 75. narozeninám prof. PhDr. Vladimíra Nekudy, DrSc.* Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Archeologický ústav SAV Nitra, Geodrill Brno a Gepek Brno, 223–228.
- Nekuda, V. 1985:** *Mstěnice. Zaniklá středověká ves I. Hrádek – tvrz – dvůr – předsunutá opevnění*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost.
- Wagner, E., Drobná, Z., Durdík, J. 1956:** *Kroje, zbroj a zbraně doby předhusitské a husitské*. Praha: Naše vojsko.
- Žákovský, P. 2008:** Tesáky ze sbírek Státního hradu Zvíkova. In: T. Durdík (ed.): *Castellologica Bohemica* 11. Praha: Archeologický ústav AV ČR, Praha a Společnost přátel starožitností, 461–472.
- Žákovský, P. 2011:** Středověké a raně novověké chladné zbraně ze sbírek Městského muzea v Moravském Krumlově. In: Z. Měřínský (ed.): *Hrad jako technický problém. Technologie a formy výstavby středověkých opevněných sídel. Archaeologia mediaevalis Moravia et Silesiana* II/2010. Brno: Masarykova univerzita, 127–188.
- Žákovský, P. 2012:** Tesáky s člunkovitými záštitami a jejich postavení ve vývoji chladných zbraní. *Archaeologia historica* 37, v tisku.
- Žákovský, P., Hošek, J., Bárta, P. 2012:** Dussacks with broad blades and the probable method of their manufacturing. In: L. Marek (ed.): *Weapons Bring Peace? Warfare in Medieval and Early Modern Europe*. Wrocław, v tisku.

Resumé

Mistřice (Bez. Uh. Hradiště). Hochmittelalter. Fang. Einzigartigen Befund.

MLADOŇOVICE (K. Ú. MLADOŇOVICE NA MORAVĚ, OKR. TŘEBÍČ)

„Horní polodíly“. Raný středověk (11.–12. století). Sídliště. Povrchový průzkum.

Při systematickém povrchovém průzkumu povodí říčky Bihanky bylo objeveno nové raně středověké sídliště. Lokalita se nachází zhruba 2,2 km jihovýchodně od centra obce, po pravé straně silnice z Dobré Vody do Hornic (48°59′37.70″N, 15°39′43.54″E, WGS 84; obr. 54:1). Situována je na okraji rozlehlé terasy, která se pak prudce zvažává do údolí meandrující Bihanky. Nadmořská výška zde kolísá mezi 436 až 438 m. Podloží je v místě sídliště tvořeno rulami a granulity (Houzar 1997, 28). Vzdálenost od vodního zdroje je zhruba 160 m.

Povrchovým průzkumem byl zjištěn jeden výrazně narušený objekt, obsahující množství archeologického materiálu. Další artefakty byly nalezeny i v širším okolí, kde se však již nevyskytovaly žádné půdní příznaky indikující přítomnost zahloubených objektů. Získán byl početný soubor tuhé keramiky, pocházející především ze zásobnic a hrncovitých nádob. Sídliště můžeme na základě tvaru okrajů či výzdoby nádob, pro niž jsou charakteristické vlnice a různé čokovité záseky uspořádané do řad, rámcově datovat do 11. až 12. století.

Z hlediska kontinuity osídlení nebylo v této poloze prozatím doloženo sídliště jiné kultury. Pochází odtud však několik ojedinělých nálezů z neolitu či eneolitu. Jedná se o sekerku s asymetricky vybroušeným ostřím ze zelené břidlice, kterou v této trati neležel L. Meduna (Koštuřík et al. 1986, 215) a jádérko z rohovce typu KL II, které zde společně s několika atypickými tuhovými střepy našel M. Vokáč (Vokáč, ústní sdělení).

Z katastru obce Mladoňovice jsou známa mladohradištní sídliště také v tratích „Sedliště“ (obr. 54:3) a „U Gotharda“ (obr. 54:2; Meduna 1963, 80; Bláha 1968 II, 101; Koštuřík et al. 1986, 215; Poláček 1991, 60, 66; Poláček 1993, 114; Měřínský 1997, 175–176; Nekuda 2006, 55, 68). Na ostrožně naproti popisovanému sídlišti, v trati „Turecký kopec“ (katastr obce Hornice), bylo L. Medunou objeveno výšinné opevněné sídliště, jehož osídlení se klade již do 10. století (obr. 54:4; Bláha 1968, II 56; Bláha 1977, 46; Koštuřík 1968, 189). Nově objevené sídliště je tak dalším dokladem hustého slovanského osídlení v mikroregionu povodí říčky Bihanky.

Jaroslav Bartík

Literatura

Bláha, J. 1968: *Vývoj osídlení jihozápadní Moravy do doby husitské se zvláštním zřetelem k osídlení stře-*

dověkému. Rkp. diplomové práce, díl I-III. Uloženo: Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Bláha, J. 1977: Výsledky revize některých drobných středověkých opevnění v horním Podyjí. *Archaeologia Historica* 2, 45–58.

Houzar, S. 1997: Geologická stavba, nerosty a těžba nerostných surovin. In.: V. Nekuda (ed.): *Moravskobudějovicko, Jemnicko*, 27–47. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost.

Koštuřík, P., Kovárník, J., Měřínský, Z., Oliva, M. 1986: *Pravěk Třebíčska*. Brno – Třebíč: Muzejní a vlastivědná společnost.

Meduna, L. 1963: Archeologické nálezy v povodí řeky Želetavky a Bihanky na západní Moravě. In: *Sborník II AÚ ČSAV Brno, Františku Vildomcovi k pětadesátinám*, 79–82. Brno: Archeologický ústav ČSAV.

Měřínský, Z. 1997: Osídlení regionu od prvých stop pobytu člověka do 10. století. In.: Nekuda, V. (ed.): *Moravskobudějovicko, Jemnicko*, 73–149. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost.

Nekuda, V. 2006: *Jihozápadní Morava. Vývoj osídlení na jihozápadní Moravě od pravěku do pozdního středověku*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost a Stadtgemeinde Raabs an der Thaya.

Poláček, L. 1991: K raně středověkému osídlení povodí Bihanky na Jemnicku. *Archaeologia historica* 16, 55–72.

Poláček, L. 1993: Povrchový průzkum a terénní výzkum lokalit jihozápadní Moravy v letech 1990 a 1991. *Přehled výzkumů 1991*, 112–117.

Resumé

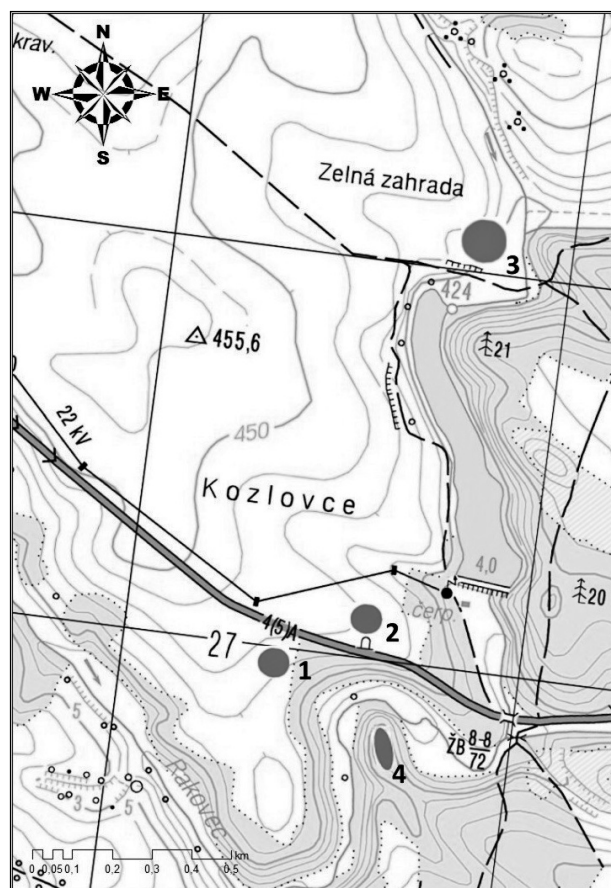
Mladoňovice (Bez. Třebíč), „Horní polodíly“. 11.–12. Jahrhundert. Siedlung. Geländebegehung.

MODRÁ (K. Ú. MODRÁ U VELEHRADU, OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Hrubý díl“. Raný středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2011 proběhly zemní práce při výstavbě areálu „Živá voda“. Budovaný areál se nachází v jižní části katastru obce Modrá, v trati Díly, západně od archeoskanzeny a severně od hotelu U Skanzenu. Terén zde vytváří severojižně orientované údolí v povodí bezejmenného přítoku Salašky. Budovaný areál se nachází na východně orientovaném svahu.

Při finálních úpravách terénu byl u severozápadního okraje areálu porušen objekt, ostře se rýsující ve sprašovém podloží (obr. 55). Svrchní část objektu byla poškozena orbou, profil objektu byl trychtýřovitého tvaru, v horní části byly stěny silně vypáleny, dolní část byla potom již jen zahloubena do podloží. Ve výplni objektu bylo množství uhlíků, nebyl zde však zachycen žádný keramický materiál či jiné artefakty. Odkrytou situaci lze interpre-

Obr. 54. Raně středověké lokality na středním toku říčky Bihanky. 1 – Mladoňovice „Horní polodíly“, 2 – Mladoňovice „U Gotharda“, 3 – Mladoňovice „Sedliště“, 4 – Hornice „Turecký kopec“.

Abb. 54. Frühmittelalterliche Fundorte am mittleren Abschnitt vom Bach Bihanka. 1 – Mladoňovice „Horní polodíly“, 2 – Mladoňovice „U Gotharda“, 3 – Mladoňovice „Sedliště“, 4 – Hornice „Turecký kopec“.

tovat jako dehtařskou jámu a rámcově ji můžeme datovat do období raného středověku.

Tomáš Chrástek

Resumé

Modrá (Bez. Uherské Hradiště), „Hrubý díl“. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

MODŘICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Ul. Střední, p. č. 229/2 a 242/14. Raný středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2011 proběhla v Modřicích na ulici Střední výstavba nového rodinného domu, který se nachází mezi domy č. 799 od západu a č. 804 z jihu. V jeho základech se podařilo zachytit jámu s propálenými stěnami, která